

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Деякі питання створення страхового запасу природного газу»
(далі – проєкт постанови)

I. Визначення проблеми

Основою забезпечення надійного газопостачання та розвитку конкурентного ринку природного газу є створення ефективного механізму страхового запасу природного газу, який би на постійній основі надавав можливість забезпечення ресурсом природного газу споживачів в разі настання кризових ситуацій на українському ринку природного газу.

Відповідно до частини шостої статті 12 Закону України «Про ринок природного газу», постачальники зобов'язані створювати страховий запас природного газу в розмірі не більше 10 відсотків запланованого місячного обсягу постачання природного газу споживачам на наступний місяць. Розмір страхового запасу встановлюється Кабінетом Міністрів України щорічно на однаковому рівні для всіх постачальників. Порядок визначення місячного обсягу постачання та формування страхового запасу затверджується Кабінетом Міністрів України.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	–
Держава	+	–
Суб'єкти господарювання	+	–
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	–	+

Визначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, тому питання затвердження розміру страхового запасу природного газу та порядку його створення регулюються актами Кабінету Міністрів України.

Також, визначена проблема не може бути вирішеною за допомогою чинних регуляторних актів, оскільки на даний час не існує нормативно-правового акта, який вирішив би визначену проблему.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання проєкту постанови є:

впровадження вимог в Україні до створення страхового запасу природного газу відповідно до досвіду країн Європейського Союзу;

надання споживачам природного газу гарантованого газопостачання та зменшення соціального напруження серед населення;

підвищення відповідальності суб'єктів господарювання за газопостачання природного газу в розрізі забезпечення обсягами природного газу при виникненні кризової ситуації шляхом впровадження в Україні нового підходу до формування страхового запасу газу на ринку природного газу.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1.	Проєктом постанови формується розмір

Прийняття проєкту постанови.	страхового запасу природного газу та умови, які надалі забезпечать надійність газопостачання. Основні положення проєкту постанови відповідають європейським стандартам та враховують національні особливості. Затвердження проєкту постанови дозволить запровадити в Україні прозорий механізм створення страхового запасу природного газу, який би у будь-який момент міг покрити обсяги споживання українських споживачів. Прийняття проєкту постанови є єдиним прийнятним способом для досягнення встановленої мети.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Така альтернатива досягнення цілей державного регулювання не дозволить розв'язати проблеми, зазначені у розділі I цього аналізу регуляторного впливу, а також не дозволить досягти цілей державного регулювання. Залишення існуючої ситуації без змін призведе до: відсутності достатніх обсягів природного газу в разі настання кризових явищ на ринку природного газу; невідповідності до положень Директиви 2009/73/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 13 липня 2009 року стосовно спільних правил внутрішнього ринку природного газу та така, що скасовує Директиву 2003/55/ЄС.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проєкту постанови.	Прийняття проєкту постанови сприятиме: формуванню порядку створення страхового запасу природного газу та умов, які надалі забезпечать надійність газопостачання при кризових явищах на ринку природного газу; запровадження в Україні прозорого механізму створення страхового запасу природного газу, який би у будь-який момент міг покрити обсяги споживання українських споживачів.	Відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 червня 2022 року № 656 «Про встановлення тарифів на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу в підземних сховищах газу АТ «Укртрансгаз» з 01 липня 2022 року вартість послуг українських сховищ природного газу (далі – ПСГ)

		складає: зберігання (на добу) – 0,40 грн за 1000 м³ на добу (без урахування ПДВ); відбір – 253,03 грн за 1000 м³ на добу (без урахування ПДВ); закачування – 243,52 грн за 1000 м³ на добу (без урахування ПДВ). За умови бронювання індивідуальних послуг зберігання, закачування, відбору природного газу строком на місяць наперед застосовується коефіцієнт 1,1. При бронюванні на добу наперед через застосування коефіцієнта 1,2. Нові тарифи дозволять забезпечити стабільну та безпечну роботу ПСГ, реалізувати заплановані інвестиційні програми, а також навіть за умови підвищення тарифів, українські ПСГ залишатимуться конкурентоспроможними на газовому ринку Європейського Союзу. Разом із переглядом тарифів постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 червня 2022 року № 657 було затверджено План розвитку газосховищ на 2022 – 2031 роки Оператора газосховищ АТ «Укртрансгаз» на загальну суму 14 млрд 370 млн грн. Це дозволить АТ «Укртрансгаз» підтримувати надійну та безаварійну роботу системи ПСГ і, в тому числі, оновлювати технологічну
--	--	---

		базу мережі там, де це дозволяє поточна ситуація.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутні.	Витрати держави полягатимуть у необхідності купівлі імпортованого природного газу. Для прикладу НАК «Нафтогаз України» у 2021 році імпортував 2,5 млрд м ³ газу на 42 млрд грн. Якби закупівля газу не відбулася влітку, взимку відповідний обсяг коштував би вдвічі більше.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови.	Прийняття проекту постанови забезпечить громадян України надійним газопостачанням.	Витрати залишаться на існуючому рівні. НАК «Нафтогаз України» безперебійно та стабільно забезпечує природним газом понад 12,4 млн українських домогосподарств. Ціна на природний газ для побутових клієнтів залишається незмінною й надалі складатиме 7,96 грн/м ³ (з ПДВ).
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутні.	Додаткові витрати будуть пов'язані із потребою у додатковому джерелі забезпечення житлово-комунальних потреб у випадках дефіциту природного газу (до прикладу перехід до електроопалення тощо).

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць.	2	80	—	—	82

Питома вага групи у загальній кількості, відсотків.	0,4 %	99,6%	—	—	100 %
---	-------	-------	---	---	-------

* в Україні працює порядка 80 трейдерів

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови.	Прийняття проекту постанови створить умови до створення постійного «резерву» (страхового запасу) природного газу, який не потрібно буде шукати при власному дефіциті ресурсу природного газу.	Пов'язані із витратами на обсяги страхового запасу природного газу, які потрібні для гарантованого газопостачання. Витрати на закачування, зберігання та відбір природного газу 833 млн грн.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутність витрат на зберігання додаткових обсягів природного газу.	Витрати полягатимуть у необхідності купівлі імпортованого природного газу. Для прикладу НАК «Нафтогаз України» у 2021 році імпортував 2,5 млрд м ³ природного газу на 42 млрд грн. Якби закупівля газу не відбулася влітку, взимку відповідний обсяг коштував би вдвічі більше.

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови.	Витрати мають пряму залежність від кількості споживачів природного газу у суб'єкта господарювання. Обсяг постачання природного газу постачальниками складається з 2 ресурсів: обсягу внутрішнього видобутку та імпортованого ресурсу. Сукупно додаткові витрати постачальників для формування страхового запасу природного газу та надання фінансової гарантії становлять щомісяця приблизно 833 млн. грн.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Може стати причиною надмірних фінансових витрат постачальників, які становлять щомісяця близько 2,037 млрд грн у літній період та 3,396 млрд грн у зимовий період.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови.	4	Цілі прийняття проекту постанови можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде).
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	1	Неможливість досягнення цілей державного регулювання альтернативним способом. Проблема продовжить існувати.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови.	Дозволить запровадити в Україні дієвий механізм створення страхового запасу природного газу, який забезпечить надійне газопостачання. Створить умови для сталого проходження опалювального періоду та на постійній основі забезпечить наповненість ПСГ природним газом, який буде направлятися до споживачів в разі потреби (додаткові обсяги, які покривали збільшене споживання за будь-якої ситуації).	Витрати мають пряму залежність від кількості споживачів природного газу у суб'єкта господарювання. Обсяг постачання природного газу постачальниками складається з 2 ресурсів: обсягу внутрішнього видобутку та імпортованого ресурсу. Сукупно додаткові витрати постачальників для формування страхового запасу природного газу та надання фінансової гарантії становлять щомісяця близько 833 млн грн.	Впровадження проекту постанови дозволить досягти зазначених цілей державного регулювання.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутність витрат трейдерів на ринку природного газу.	Витрати держави полягатимуть у необхідності купівлі імпортованого природного газу. Для прикладу НАК «Нафтогаз України» у	Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставлених цілей.

		2021 році імпортував 2,5 млрд м ³ природного газу на 42 млрд грн. Якби закупівля газу не відбулася влітку, взимку відповідний обсяг коштував би вдвічі більше.	
--	--	---	--

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови.	Прийняття проекту постанови забезпечить повною мірою надійність газопостачання шляхом створення страхового запасу природного газу.	Ризик зовнішніх чинників на дію запропонованого проекту постанови не передбачається.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Альтернатива є неприйнятною, оскільки залишення ситуації без змін досягнення визначених цілей неможливе.	Відсутні.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми є прийняття проекту постанови, який сприятиме та забезпечить впровадження в Україні дієвого механізму створення страхового запасу природного газу для потреб внутрішнього українського ринку природного газу.

Міністерство енергетики України для впровадження цього проекту постанови, має здійснити наступні заходи:

погодження проекту постанови із заінтересованими центральними органами виконавчої влади;

подання проекту постанови на розгляд Кабінету Міністрів України.

Після прийняття проекту постанови Міністерством енергетики України будуть здійснюватися наступні кроки:

забезпечення інформування громадськості та суб'єктів господарювання; проведення консультацій.

Суб'єктам господарювання для впровадження вимог регулювання необхідно ознайомитися з ними та організувати їх виконання. Ризиків впливу зовнішніх факторів на дію проекту постанови немає. Прийняття проекту постанови не призведе до неочікуваних результатів.

Можлива шкода в разі очікуваних наслідків дії проекту постанови не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Впровадження проекту постанови не потребує додаткових витрат з боку органів виконавчої влади.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Проект постанови набирає чинності з дня його офіційного опублікування. Строк дії проекту постанови не обмежується у часі, згідно із вимогами чинного законодавства України.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозовані показники результативності проекту постанови:

- а) кількість скарг фізичних та юридичних осіб на проблеми з газопостачанням – зменшиться;
- б) розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією проекту постанови – не зміниться;
- в) кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія проекту постанови – поширюється на суб'єктів господарювання (постачальників) природного газу;
- г) розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта – 848,5 млн грн;
- д) рівень проінформованості суб'єктів господарювання стосовно основних положень проекту постанови – високий, оскільки його буде оприлюднено на офіційному вебсайті Міністерства енергетики України в мережі інтернет: <https://www.mev.gov.ua/>.

Також до додаткових показників результативності можна віднести наступні:

- 1) стабільність в ціноутворенні для побутових споживачів природного газу;
- 2) запобігання виникненню кризових ситуацій на ринку природного газу;
- 3) забезпечення високої надійності української газової інфраструктури.

Міністерство енергетики України у межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо норм проекту постанови.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Метод проведення відстеження результативності дії проекту постанови – статистичний. Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

Відстеження результативності дії проекту постанови буде здійснюватися Міністерством енергетики України статистичним методом на основі аналізу показників його результативності.

Базове відстеження результативності проекту постанови здійснюватиметься протягом року з дня набрання ним чинності.

Повторне відстеження проєкту постанови здійснюватиметься не пізніше двох років з дня набрання ним чинності.

Періодичні відстеження результативності будуть здійснюватися раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного його відстеження результативності.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

« ____ » _____ 2024 р.

ВИТРАТИ
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього
підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	Витрати на навчання спеціалізованих фахівців – 266 тис. грн. Витрати на закачування, зберігання та відбір природного газу 833 млн грн.	Витрати на закачування, зберігання та відбір природного газу 833 млн грн у літній період * 5 = 4 млрд 165 млн грн * із урахуванням разових витрат, які будуть лише протягом першого року.
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	6 млн 320 тис. грн. – податок ЄСВ * При середній заробітній платі працівника АТ «Укртрансгаз» 18 тис. грн. При навчанні у вартості 2 тис. грн за 1 семестр	6 млн 320 тис. грн. – податок ЄСВ* 5 = 31.6 млн.грн
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	* 3 млн. грн. зарплата економіста 600 тис. грн – практичні заняття *При середній заробітній платі економіста.	* 3 млн. грн. зарплата економіста* 5 = 15 млн грн 600 тис. грн – практичні заняття *При середній заробітній платі економіста.
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	—	—

5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	—	—
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	3 млн 500 тис. грн. – розсилка договорів	3 млн 500 тис.грн. – розсилка договорів * 5 = 17 млн 500 тис. грн.
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	—	—
8	Інше (уточнити), гривень	1 млн 88 тис. грн. можливі витрати на купівлю додатковго обладнання	—
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	848,5 млн грн.	4,2 млрд грн.
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	НАК «Нафтогаз України», АТ «Укртарнсгаз», трейдери, 82	НАК «Нафтогаз України», АТ «Укртарнсгаз», трейдери, 82
11	Сумарні витрати суб'єктів	69,6 млрд грн.	344,4 млрд грн.

	господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 9 х рядок 10), гривень		
--	---	--	--

Розрахунок відповідних витрат на одного суб'єкта господарювання

Вид витрат	У перший рік	Періодичні (за рік)	Витрати за п'ять років
Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо	Витрати на навчання спеціалізованих фахівців – 266 тис. грн Витрати на закачування, зберігання та відбір природного газу 833 млн грн.	+ Витрати на навчання спеціалізованих фахівців – 266 тис. грн Витрати на закачування, зберігання та відбір природного газу 833 млн грн.	Витрати на закачування, зберігання та відбір природного газу 833 млн грн. * 5 = 4 млрд 165 млн грн. * із урахуванням разових витрат, які будуть лише протягом першого року.

Вид витрат	Витрати на сплату податків та зборів (змінених/нововведених) (за рік)	Витрати за п'ять років
Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів)	6 млн 320 тис. грн – податок ЄСВ * при середній заробітній платі 18 тис. грн При навчанні у вартості 2 тис. грн. за 1 семестр	* 3 млн грн зарплата економіста* 5 = 15 млн. грн. 600 тис. грн. – практичні заняття *При середній заробітній платі економіста.

Вид витрат	Витрати* на ведення обліку, підготовку та подання звітності (за рік)	Витрати на оплату штрафних санкцій за рік	Разом за рік	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам (витрати часу персоналу)	18 тис грн зарплата економіста* 300 год *при середній заробітній платі економіста.	—	5,4 млн грн	27 млн грн

* Вартість витрат, пов'язаних із підготовкою та поданням звітності державним органам, визначається шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації).

Вид витрат	Витрати* на адміністрування заходів державного нагляду (контролю) (за рік)	Витрати на оплату штрафних санкцій та усунення виявлених порушень (за рік)	Разом за рік	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо)	—	—	—	—

* Вартість витрат, пов'язаних з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю), визначається шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації.

Вид витрат	Витрати на проходження відповідних процедур	Витрати безпосередньо на дозволи, ліцензії, сертифікати,	Разом за рік (стартовий)	Витрати за п'ять років
------------	---	--	--------------------------	------------------------

	(витрати часу, витрати на експертизи, тощо)	страхові поліси (за рік - стартовий)		
Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних / обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо)	—	—	—	—

Вид витрат	За рік (стартовий)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо)	3 млн 500 тис. грн – розсилка договорів	+ 3 млн 500 тис. грн – розсилка договорів	3 млн 500 тис. грн – розсилка договорів

Вид витрат	Витрати на оплату праці додатково найманого персоналу (за рік)	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу	—	—